

Hvad fejler Kalle?

Introduktion

I denne øvelse skal vi bruge vores viden fra afsnittet om Lungerne til at finde ud af, hvad en fiktiv patient fejler. Du skal forestille dig, at du er en praktiserende læge, der får en patient ind, Kalle. Kalle klager over, at hans vejrtrækning ofte er besværet. Du er i tvivl, om Kalle har cystisk fibrose, astma eller KOL.

Til Kalles lægekonsultation har du fået en række informationer, og du har lavet nogle fysiske undersøgelser af Kalle:

Kalle er 57 år gammel. Han fortæller, at han har en vedvarende hoste, der især er slem om morgenen, når han vågner. Derudover oplever han åndenød – altså problemer med at trække vejret, både under fysisk aktivitet, men også når han slapper af. Han synes, at åndenøden er blevet værre over den sidste periode, og at åndenøden er begyndt at blive en mere og mere normal del af hans hverdag. Hans symptomer er først opstået indenfor de sidste par år. Du vælger nu at lytte til hans vejrtrækning med et stetoskop. Du kan høre en kraftig hvæsen, når han ånder ud. Kalle fortæller, at han flere gange over de sidste par år har døjet med infektioner i lungerne, og at det er blevet værre med tiden. Han har derudover konstant slim i lungerne, som han hoster op. Du spørger ham, om han har nogen allergier, og han fortæller, at han ikke er allergisk over for noget. Derudover fortæller Kalle, at han ikke har andre udfordringer med sit helbred, ingen smerter i kroppen eller udfordringer med at spise mad og komme på toilettet.

Du foretager nu en fysisk undersøgelse af ham. Det viser sig, at Kalle har en meget stor brystkasse, større end normalt.

Til sidst spørger du Kalle, om han ryger, og Kalle svarer, at han desværre har røget i mange år af sit liv.

Sådan gør I

1. Gå sammen i små grupper af 2-3.
2. Start med at lave en liste af Kalles symptomer ud fra casen.
3. For hvert symptom så diskuter i gruppen hvilke sygdomme, der kunne være årsag til det følgende symptom.
4. Bestem ud fra symptomlisten hvilken af de tre sygdomme, Kalle har. På side 2 kan I få lidt hjælp til at danne overblik over de forskellige sygdomme.

Her er en række spørgsmål, der kan hjælpe dig med at finde ud af, hvad Kalle fejler. I tabel 1 er spørgsmålene listet op med beskrivelser af de 3 sygdommes relation til de enkelte symptomer.

- Hvor gammel var Kalle, da hans symptomer begyndte?
- Har Kalle nogen allergier?
- Har Kalle problemer med fordøjelsen?
- Hvad viser den fysiske undersøgelse af Kalles brystkasse?
- Er Kalles tilstand blevet værre over den seneste periode?
- Hoster Kalle slim op?
- Oplever Kalle åndenød og hvæsen?
- Har Kalle røget eller været udsat for anden luftforurening?
- Får Kalle ofte infektioner i lungerne?

	Astma	KOL	Cystisk fibrose
Hvor gammel var Kalle, da hans symptomer begyndte?	Symptomer på astma kan opstå gennem hele livet, men oftest opstår symptomer i barndommen.	KOL opstår oftest senere i livet.	Symptomer på cystisk fibrose opstår tidligt i livet, da det er en medfødt sygdom
Har Kalle nogen allergier?	Astma kan godt hænge sammen med allergier, men ikke nødvendigvis.	Ingen forbindelse til allergier.	Ingen forbindelse til allergier.
Har Kalle nogen problemer med fordøjelsen?	Ingen udfordringer med fordøjelsen.	Ingen udfordringer med fordøjelsen.	Ofte ses også udfordringer med fordøjelsen.
Hvad viser den fysiske undersøgelse af Kalles brystkasse?	Brystkassen har normal størrelse.	Brystkassen kan være forstørret, da lungerne ikke kan tømmes fuldt.	Brystkassen har normal størrelse.
Er Kalles tilstand blevet værre over den seneste periode?	Symptomer på astma kan variere meget fra dag til dag og fra time til time.	Ofte ses det, at tilstanden af KOL forværres over tid, især hvis patienten ryger eller fortsat udsættes for luftforurening. Desuden kan KOL indebære perioder med akut forværrelse.	Cystisk fibrose kan godt forværres med tiden, hvis kroniske lungeinfektioner skader lungevævet.
Hoster Kalle slim op?	Øget slimproduktion især under astmaanfald eller som reaktion på stoffer, som patienten er allergisk overfor.	Kronisk høj slimproduktion, der øger risikoen for infektioner og er med til at indsnævre luftvejene.	Produktion af meget sejt og tykt slim, der er svært at fjerne fra luftvejene.
Oplever Kalle hvæsen og åndenød?	Patienter med astma oplever ofte åndenød under fysisk anstrengelse eller ved irritation fra stoffer, patienten er allergisk overfor.	Patienter kan opleve åndenød og hvæsen konstant, altså både under hvile og under fysisk arbejde.	Ofte en kronisk åndenød. Derudover kan hvæsen forekomme.

Har Kalle røget eller været udsat for anden luftforurening?	Rygning ses ikke som primær årsag til astma, men kan forværre tilstanden.	Rygning er ofte den primære årsag til udvikling af KOL.	Rygning er ikke en medvirkende årsag til cystisk fibrose, da det er en genetisk sygdom.
Får Kalle ofte infektioner i lungerne?	Patienter med astma har ofte større risiko for at få luftvejsinfektioner.	Patienter med KOL kan opleve hyppige luftvejsinfektioner.	Patienter med cystisk fibrose oplever ofte kroniske luftvejsinfektioner.

Tabel 1 sammenligner symptomer for cystisk fibrose, astma og KOL, der kan hjælpe med at finde ud af, hvad Kalle fejler.